

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till checklag, till lag angående ändrad lydelse af 12 § utsökningslagen och till lag angående ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 augusti 1877.

Genom proposition, n:o 13, af den 22 december 1897 har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

I:o Checklag.

1 §.

Check skall innehålla:

uttrycklig, i sjelfva texten införd benämning af check;
det penningebelopp, som skall betalas;
till hvem betalningen skall ske;
dens namn, som skall infria checken (trassat);
den ort, hvarest betalningen skall ske;
dens underskrift, som utställer checken, och dagen för dess utställande.

Check må ej utställas till betalning å annan tid än vid uppvisandet (»vid anfordran», »vid sigt» eller dylikt). År ej tid för betalningen angiven, anses den betalbar vid uppvisandet.

Såsom betalningsort gäller, der ej annat angivits, den vid trassaten namn utsatta ort.

År den summa, som skall betalas, flera gånger utsatt, men till olika belopp, gäller det, som minst är.

Utfästes i check ränta, vare det ogilt.

2 §.

Check må kunna lyda på betalning till innehavaren. Lyder check på betalning till viss man eller innehavaren, vare, utom i det afseende, hvarom i 10 § sägs, så ansedt, som vore den utstäld till innehavaren.

3 §.

Med de afvikeler, som af bestämmelserna i denna lag föranledas, skall hvad i vexellagen den 7 maj 1880 finnes stadgadt
 om öfverlåtelse af vexel (indossament),
 om utställares och öfverlåtares ansvarighet,
 om vexels betalning,
 om återgångstalan för bristande betalning,
 om betalningsskyldighet för duplett af vexel samt
 om vexels preskription
 ega motsvarande tillämpning å check.

4 §.

Öfverlåtelse af check må ej tecknas å afskrift (kopia) af checken.

5 §.

Utan hinder deraf, att check är utstäld till innehavaren, må den genom öfverlåtelse göras betalbar till viss man.

6 §.

Å check, som genom öfverlåtelse eller annorledes, öfvergått till trassaten, må denne ej grunda återgångstalan, utan så är att, der trassaten

ten drifver rörelse vid kontor å skilda orter, checken öfvergått till ett annat af dessa kontor än det, hvarå den är dragen.

Check, som öfvergått till trassaten, må ej vidare utgifvas.

7 §.

Äro mellan tvenne jemnlöpande tvärstreck öfver framsidan af en check anbragta orden »till bank eller bankir» eller andra dermed liktydiga ord, må betalning ej ske till annan än bank eller bankir; finnes mellan tvärstrecken viss bank eller bankir utsatt, må betalning ej till annan än denne utgifvas.

Påteckning, hvarom nu är sagdt, må af en hvar behörig innehavare af checken anbringas. Sådan påteckning kan ej med laga verkan utstrykas, återkallas eller förändras; dock må, der ej viss bank eller bankir angifvits, tillägg derom göras.

8 §.

Tecknas å check godkännande till betalning (accept), vare det utan verkan.

9 §.

Vill checkinnehavare mot utställaren eller öfverlåtare bevara sin rätt till återgångstalan, uppvisa checken till betalning inom tid, som i 10 § sägs. Att checken blifvit uppvisad utan att betalning erhållits, skall styrkas antingen genom protest, som inom samma tid verkstälts i enlighet med hvad om protest af vексel gäller, eller ock medelst ett å checken anbragt, af trassaten eller annan å hans vägnar eller af två ojäfviga vittnen undertecknad intyg, som tillika skall angifva dagen för uppvisandet; skolande, der protest ej verkstälts, tiden för meddelande af sådan underrättelse, som i 45 § vexellagen sägs, räknas från den dag, då enligt intyget uppvisandet skedde.

År i fråga om check uppmaning gifven, som i 42 § vexellagen om vексel sägs, skall om verkan deraf gälla hvad i nämnda lagrum finnes stadgadt.

10 §.

År check betalbar å samma ort, hvarest den är utstäld, skall, för bevarande af rätt till återgångstalan, checken, der den lyder på

betalning till viss å den ort bosatt person eller till viss å den ort bosatt person eller innehafvaren eller till innehafvaren, uppvisas till betalning sist å tredje dagen från det den utställdes. Annan inom riket betalbar check skall uppvisas sist å tionde dagen från det den utställdes eller, der för dess befordran i vanlig ordning från den ort, der den är utställd, till betalningsorten erfordras längre tid än fem dagar, sist å femte dagen efter utgången af den tid. År utställelseort ej utsatt, anses checken vara utställd å betalningsorten. Finnes, der check lyder på betalning till viss person eller till viss person eller innehafvaren, vid checktagarens namn viss ort utsatt, anses han vara bosatt å den ort.

Infaller tid, då uppvisandet sist bör ske, på söndag eller annan allmän helgdag, må uppvisandet ske å nästa söckendag. Hvad i 92 § vexellagen är om vixel stadgadt skall ega motsvarande tillämpning å check.

Om tid för uppvisandet af utomlands betalbar check gälle hvad å betalningsorten är föreskrifvet.

11 §.

Den tid, inom hvilken checkinnehafvares återgångsfördran preskriberas, räknas från den dag, då checken är utställd.

12 §.

År återgångsfördran preskriberas, eller har den på checken grundade rätt gått förlorad genom försummelse att företaga någon för dess bevarande föreskriven handling, skall hvad i 93 § vexellagen är i fråga om vixel stadgadt ega tillämpning å check; dock att, i saknad af utredning om annat förhållande, utställaren anses till fordringssegarens skada göra vinst, motsvarande checkens belopp, der fordringen förfaller.

13 §.

Har check förkommit, må den kunna dödas på sätt om dödande af förkommen vixel finnes stadgadt.

14 §.

Hvad i 84, 85 och 86 §§ vexellagen är i afseende å vixel stadgadt om förhållandet till utländsk lag skall ega motsvarande tillämpning å check; dock vare penningeanvisning giltig såsom check, der den

är affattad i enlighet med de bestämmelser, som å betalningsorten för check gälla.

15 §.

Hvad om rättegång i vexelmål, så ock om verkställighet af dom i sådant mål är föreskrifvet skall ega motsvarande tillämpning i fråga om mål angående återgångsfordran på grund af check.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

2:o Lag

angående ändrad lydelse af 12 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 12 § utsökningslagen, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 14 april 1893, skall erhålla följande ändrade lydelse:

För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig å skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, må man söka gäldenären hos öfverexekutor i den ort, der gäldenären har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller. Den ingenstädes eger stadigt hemvist, sökes der han finnes, eller, om han utrikes är, der han inom riket senast var boende. År gäldenären utländsk man eller grundas fordran å löpande förskrifning, må gäldenären sökas hvor han träffas.

Hvad nu är sagdt ege icke tillämpning i fråga om fordran, som grundar sig å vexel eller check.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

3:o Lag

angående ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 augusti 1877.

Härigenom förordnas, att 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 augusti 1877 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hafver någon fått invisning å viss man, och får ej betalning af honom; njute då betalning af den, som invisningen gaf, med ränta till sex för hundrade, der det ej styrkes, att den, som invisningen fått, varit vållande, att betalning i rättan tid ej följt.

Om check gälle hvad särskildt är stadgadt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1899.

De i förevarande proposition — hvilken af båda kamrarne till lagutskottet hänvisats — innesattade lagförslag äro, såsom man torde finna, undantagandes tidsbestämmelserna rörande de ifrågasatta lagarnesträdande i kraft, af alldelens enahanda lydelse med de af Kongl. Maj:t uti proposition n:o 31, till sistlidet års Riksdag framlagda lagförslag, och utskottet har alltså anledning att i minnet återkalla, hvad vid behandlingen af sistberörda proposition förekom såväl inom lagutskottet — dit propositionen hänvisades för förberedande granskning — som uti kamrarne.

Lagutskottet tillstyrkte nästan enhälligt propositionens antagande i oförändradt skick, under anförande dels att åtskilliga fördelar för affärslivet genom checklagens antagande skulle beredas, dels och att någon olägenhet af densamma icke torde kunna påvisas. Denna hemställan blef af Andra Kammaren bifallen, hvaremot Första kammaren med 66 röster emot 52 afslog utskottets hemställan och Kongl. Maj:ts proposition.

Att döma af den diskussion, som föregick kamrarnes beslut, grundade sig motståndet emot checklagen dels å den uppfattning, att densamma ej visat sig behöflig, dels å vissa förmenta brister hos sjelfva lagen, dels och — såsom det vill synas hufvudsakligen — å den omständigheten, att Norge och Danmark då ännu ej antagit någon sådan lag, ehuru man såsom hufvudskäl för lagens antagande anfört vigten af gemensam lagstiftning i ämnet för de trenne nordiska länderna.

Sedan Norge och Danmark numera, enligt hvad departementschefen uti sitt anförande till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet den 6 oktober 1897 upplyser, hvor för sig antagit checklag, i allt väsentligt öfverensstämmande med det i förevarande proposition framlagda checklagsförslag, har denna senare invändning förlorat sin betydelse, och hvad beträffar öfriga betänkligheter, som andragits mot

lagens införande, anser utskottet, att desamma ej böra tillmätas afgörande vigt.

Väl må medgifvas, att något trängande behof af checklagstiftning för vårt land ej, såvidt utskottet kunnat finna, hittills låtit sig förmärka — detta sannolikt beroende derpå, att invisningssystemet, deri inräknadt postremissvexlarna, sådant det hos oss kommit till användning, visat sig fungera jemförelsevis tillfredsställande — men denna omständighet lärer ej kunna förringa lagens värde, försävidt dess införande kan beräknas blifva gagneligt. I detta afseende delar utskottet den af 1897 års lagutskott uttalade mening. Särskilt torde förslagets bestämmelser om regressrätt mot utställare och öfverlåtare komma att gifva ökad fasthet och stadga åt affärslivet.

Äfven detaljbestämmelserna uti checklagförslaget äro, enligt utskottets mening, fullt tillfredsställande. Hvad som från några håll anmärkts deremot, att check kan äfven å enskild person utställas, synes utskottet sakna berättigande, då intet skäl finnes att antaga att trassel och oreda derigenom skulle i ökad grad uppkomma. Det må nemligen ej förglömmas, att checkens användning såsom betalningsmedel kommer att grundas uteslutande på förtroende för den, som check utställer, hvarför det ej synes vara någon anledning att förtaga denne möjligheten att vid checks utställande taga i anspråk tillgodohafvanden hos enskilda personer.

De i propositionen utöfver checklagsförslaget innefattade lagförslag hafva ej gifvit anledning till någon erinran från utskottets sida.

På grund af hvad sålunda anförlts, hemställer utskottet,

att Riksdagen måtte antaga de i förevarande proposition framlagda förslag till

1:o checklag;

2:o lag angående ändrad lydelse af 12 § utsökningsslagen;

3:o lag angående ändrad lydelse af 10 § 4 mom. i förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 augusti 1877.

Stockholm den 8 februari 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.